

Broj: 10-37-1-2255-3/18

Datum: 4. 1. 2019. godine

TELEVIZIJA SARAJEVO

Edina Fazlagić

v.d. direktorica

Mirsad Sinanović

Izvršni direktor programa

PREDMET: Preporuka u vezi povrede Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH

Poštovani,

Na osnovu **Zahtjeva za ispitivanje povrede Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH** gđe **Vladane Vasić** iz Sarajeva, kao i **Zahtjeva za ispitivanje povrede Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH** gđe **Denije Hidić** iz Sarajeva povodom video-sadržaja i s tim povezanih komentara u informativnoj **emisiji TV Sarajevo „BH Dnevnik“ koja je emitovana 18. 7. 2018.**, nakon provedenog postupka ispitivanja svih bitnih činjenica i okolnosti značajnih za donošenje preporuke, u skladu sa Članom 15. **Jedinstvenih pravila za primanje i obrađivanje zahtjeva za ispitivanje povreda zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini** („Službeni glasnik BiH“ Broj 72/12), u kojem je utvrđeno da u pomenutom javno emitovanom tv-sadržaju **postoje elementi povrede Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH** („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine br. 32/10), Agencija za ravnopravnost spolova BiH Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, u skladu sa članom 26. stav i) Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH i članom 23. stav 1) **Jedinstvenih pravila za primanje i obrađivanje zahtjeva za ispitivanje povreda Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH**, izdaje sljedeću

PREPORUKU

- da se Uređivački kolegij Televizije Sarajevo, članovi i članice upravljačkih / nadzornih struktura i svi uposleni u Televiziji Sarajevo **upoznaju sa sadržajem „Preporuke u vezi rodnih stereotipa i seksističkih stavova i jezika u medijima u Bosni i Hercegovini“**, Agencije za ravnopravnost spolova BiH, iz jula 2017. godine, koji je dostavljen u prilogu i predstavlja sastavni dio Preporuke, i da budu **preuzete mjere da se ista dosljedno primjenjuje** u pripremi i realizaciji sadržaja TV SA;
- da Uređivački kolegij Televizije Sarajevo, **analizira** tehničke i / ili kadrovske pojedinosti koje su dovele do navedenog propusta i **preduzme potrebne mjere** za prevazilaženje sličnih dešavanja u budućnosti.

OBRAZLOŽENJE

Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine, Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH (Agencija) je 26. 7. 2018. godine primila **Zahtjev za ispitivanje povrede Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini od strane gđe Vladane Vasić** iz Sarajeva, kao i 30. 7. 2018. godine Zahtjev za ispitivanje povrede Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini od gđe **Denije Hidić** iz Sarajeva. Povod za zahtjeve je tv-prilog koji sadržavao video-sadržaj sa javne rasprave o Nacrtu kodeksa ponašanja i odijevanja na Univerzitetu u Sarajevu, održane na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu, i s tim povezani komentari u informativnoj emisiji **TV Sarajevo „BH Dnevnik“** koja je emitovana 18. 7. 2018. godine.

Podnositeljice Zahtjeva navode da su tokom emisije prikazani kadrovi sa javne rasprave, pri čemu je voditeljica komentarisala ponašanje i odijevanje prisutnih, a ne sam sadržaj skupa i ono o čemu se razgovaralo. Na primjer: *„Studentica sa prozirnom odjećom gdje je vidljiv veš; studentica sa majicom bez rukava, gdje je dekolte vidljiv; studentica u odjeći bez rukava sa golim ramenima, evidentno poderana odjeća studentice i td....“*. U pomenutim zahtjevima je iznesen stav da je TV Sarajevo ovakvim izvještavanjem prekršila Zakon o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini.

Član 26. stav i) Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH (“Službeni glasnik BiH” 32/10) propisuje da Agencija u okviru svojih nadležnosti *“prima i obrađuje molbe, žalbe i predstavke lica i grupa lica u kojima se ukazuje na povrede nekog prava iz ovog zakona”*.

Član 15. Jedinistvenih pravila za primanje i obrađivanje zahtjeva za ispitivanje povreda Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH” broj 72/12) uređuje postupak ispitivanja povreda, prema kojem *“Agencija za ravnopravnost spolova BiH pokreće postupak ispitivanja svih bitnih činjenica i okolnosti značajnih za donošenje preporuke”*.

Nakon izvršenog uvida u pomenuti programski sadržaj, Agencija je konstatovala da su u pomenutom sadržaju **sudionice u javnoj raspravi reducirane na njihove spolne i estetsko-modne attribute**, a pri tom je u prilogu bio zanemaren sadržaj stavova i argumenata iznesenih u raspravi od strane istih osoba. Pomenuto sadrži elemente povrede člana 21. stav 2. Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH prema kojem je *„zabranjeno javno prikazivanje bilo koje osobe na uvredljiv, omalovažavajući ili ponižavajući način, s obzirom na spol.“*

Ova zabrana je utemeljena u međunarodnim sporazumima u oblasti ljudskih prava, a posebno u **UN Konvenciji o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena** i **Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima i osnovnim slobodama** koje čine sastavni dio pravnog sistema BiH, kao i **Rezoluciji 1751 (2010) Parlamentarne skupštine Vijeća Evrope** „Suzbijanje seksističkih stereotipa u medijima“.

Pored toga, ovakvim sadržajem TV Sarajevo **perpetuira rodne stereotipe**, što je suprotno obavezi koja proizilazi iz člana 21. stav 3. Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH prema kojoj su *„mediji dužni kroz programske koncepte razvijati svijest o ravnopravnosti spolova“*.

U skladu sa članom 19. Jedinistvenih pravila za primanje i obrađivanje zahtjeva za ispitivanje povreda Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH koji predviđa da se u procesu ispitivanja činjenica navoda iz zahtjeva upućuju drugoj strani na izjašnjenje, Agencija se dopisom broj 10-37-1-2255-2/18 od 31. 7. 2018. godine obratila Televiziji Sarajevo sa **Zahtjevom za izjašnjenje**.

Televizija Sarajevo je u dopisu broj 01-2210/18 od 31. 8. 2018. godine, dostavila traženo izjašnjenje u kojem je **odbila navode** da se radi o povredi Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH. TV SA je u svom izjašnjenju skrenula pažnju da je cilj priloga bilo ispitivanje dometa i sadržaja kodeksa, da u prilogu nisu donosili nikakve kvalifikacije, vrijednosne sudove, niti kritike, kao i da je pomenuti video-materijal korišten kao ilustracija/insertaža u razgovoru sa gostom u studiju na temu kodeksa o ponašanju i odijevanju, a s obzirom da sredinom jula ne postoje akademske aktivnosti na Univerzitetu i da je teško snimiti studente na nastavi.

U dopisu se ističe da je u prilogu demonstrirana novinarska neutralnost, pri čemu je voditeljica, pored ostalog, rekla da „*mi nismo ništa htjeli sugerisati, samo smo Vas htjeli pitati da li je zabranjeno kodeksom ono što smo vidjeli*“.

Takođe, u dopisu TV SA obrazlaže tehničke aspekte prikazivanja tekstualnih zapisa na kadrovima i zbog čega je to učinjeno, kao i to da natpisi nisu bili namijenjeni gledaocima, već voditeljici, što je bilo nužno zbog teških tehničkih uslova, koje će TVSA nastojati u budućnosti poboljšati.

U dopisu se ističe i da je prilog o javnoj raspravi u potpunom i širem obliku, sa izjavama i iznošenjima mišljenja sudionika i sudionica emitovan u TV-dnevniku, kao i u nekoliko emisija Televizije Sarajevo, tog dan i u narednim danima.

Agencija je razmotrila pomenuti dopis – izjašnjenje Televizije Sarajevo i konstatovala da u TV SA u svom izjašnjenju **nije dostavila uvjerljivu argumentaciju** koja bi vodila zaključku da u pomenutom prilogu nije bilo elemenata povrede Zakona o ravnopravnosti spolova.

Konkretno, navodi iz izjašnjenja o tome koji je bio *cilj priloga*, kao i da u prilogu nisu iznesene kvalifikacije niti vrijednosni sudovi, i da je u prilogu bila izrečena izjava koja pokazuje namjeru novinarske neutralnosti i dalje ne opovrgavaju da je *sredstvo* kojim se želio postići željeni cilj u pomenutom spornom prilogu sadržavalo audio-vizuelne sadržaje koji imaju elemente kršenja Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH.

Pored toga, iznošenje tehničkih pojedinosti i kompleksnih uslova realizacije tv-programa ne može negirati činjenicu da je prilog koji sadrži elemente povrede Zakona javno emitovan i, kao takav, imao uznemirujuće posljedice na gledaoce i gledateljice.

Konačno, navođenje činjenice da su sadržaji posvećeni temi Kodeksa Univerziteta uz korištenje video-zapisa sa događaja i izjava sudionika i sudionica, emitovani u drugim terminima u programskoj šemi TV SA *nije relevantan*, obzirom da se predmetni Zahtjev ne odnosi na druge priloge ove televizije, nego isključivo na jedan, konkretan sadržaj koji je predmet ispitivanja povrede Zakona (u emisiji TV Dnevnik od 18. 7. 2018 - razgovor sa g. Harisom Zahiragićem) i u kojem su sudionice u javnoj raspravi reducirane na njihove spolne i estetsko-modne attribute, uz neprikladne komentare, a pri tom je bio zanemaren (odnosno, nije prikazan) sadržaj stavova i argumenata iznesenih u raspravi od strane istih osoba.

Prema tome, u skladu sa članom 23. stav 1) Jedinostvenih pravila za primanje i obrađivanje zahtjeva za ispitivanje povreda Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH br. 72/12), koji predviđa da "ako Agencija utvrdi povrede zakona, daje preporuku odgovornoj strani iz zahtjeva sa ciljem preduzimanja potrebnih mjera prema odredbama Zakona", a obzirom da je u postupku ispitivanja utvrđeno da postoje elementi povrede Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH Agencija za ravnopravnost spolova BiH Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH izdala je preporuku kao u dispozitivu.

U skladu sa članom 23. stav 3) Jedinstvenih pravila za primanje i obrađivanje zahtjeva za ispitivanje povreda Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH, koji utvrđuje rok od **30 dana** za odgovor o realizaciji Preporuke, molimo Vas da nas u predviđenom roku informišete o preduzetim mjerama za provođenje ove Preporuke.

S poštovanjem,

PRILOG:

1. „Preporuka u vezi rodni stereotipa i seksističkih stavova i jezika u medijima u Bosni i Hercegovini“, Agencije za ravnopravnost spolova BiH, Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, juli 2017. godine